पातितः समरे कर्णश्चक्रव्यूहोऽग्रणीर्नृणां। यदि माञ्चापि कर्णञ्च भीष्मद्रोणौ च संयतौ ।
ऋजुना प्रतियुध्येथा न ते स्याद्विजयो ध्रुवं। त्वया पुनरनार्य्येण जिह्ममार्गेण पार्थिवाः। २४२५
स्वधर्म्ममनुतिष्ठन्तो वयञ्चान्ये च घातिताः।
॥ वासुदेव उवाच ॥ हतस्त्वमसि गान्धारे सभ्रातृसुतबान्धवः। सगणः ससुहृच्चैव पापमार्गमनुष्ठितः।
तवैव दुष्कृतैर्व्वीरौ भीष्मद्रोणौ निपातितौ। कर्णश्च निहतः संख्ये तव शीलानुवर्त्तकः।
याच्यमानं मया मूढ पित्र्यमंशं न दित्ससि। पाण्डवेभ्यः स्वराज्यञ्च लोभात् शकुनिनिश्चयात।
विषन्ते भीमसेनाय दत्तं सर्व्वे च पाण्डवाः। प्रदीपिता जतुगृहे मात्रा सह सुदुर्म्मते। २४३०
सभायां याज्ञसेनी च क्लिष्टा द्यूते रजस्वला। तदैव तावदुष्टात्मन् वध्यस्त्वं निरपत्रपः।
अनक्षज्ञञ्च धर्म्मज्ञं सौबलेनाक्षवेदिना। निकृत्या यत्पराजैषीस्तस्मादसि हतो रणे।
जयद्रथेन पापेन यत्कृष्णा क्लेशिता वने। यातेषु मृगयाञ्चैव तृणबिन्दोरथाश्रमं।
अभिमन्युञ्च यद्बाल एको बहुभिराहवे। त्वद्दोषैर्निहतः पाप तस्मादसि हतो रणे।
यान्यकार्य्याणि चास्माकं कृतानीति प्रभाषसे। वैगुण्येन तवात्यर्थं सर्व्वं हि तदनुष्ठितं। २४३५
बृहस्पतेरुशनसो नोपदेशः श्रुतस्त्वया। वृद्धा नोपासिताश्चैव हितं वाक्यं न ते श्रुतं।
लोभेनातिबलेन त्वं तृष्णया च वशीकृतः। कृतवानस्यकार्य्याणि विपाकस्तस्य भुज्यतां।
॥ दुर्य्योधन उवाच ॥ अधीतं विधिवद्दत्तं भूः प्रशास्ता ससागरा। मूर्द्ध्नि स्थितममित्राणां को नु स्वन्ततरो मया।
यदिष्टं क्षत्रबन्धूनां स्वधर्म्ममनुपश्यतां। यदिदं निधनं प्राप्तस्को नु स्वन्ततरो मया।
देवार्हा मानुषा भोगाः प्राप्ता असुलभा नृपैः। ऐश्वर्य्यञ्चोत्तमं प्राप्तं को नु स्वन्ततरो मया। २४४०
ससुहृत्सानुजश्चैव स्वर्गं गन्ताऽहमच्युत। यूयं निहतसङ्कल्पाः शोचन्तो वर्त्तयिष्यथ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ अस्य वाक्यस्य निधने कुरुराजस्य धीमतः। अपतत् सुमहद्वर्षं पुष्पाणां पुण्यगन्धिनां।
अवादयन्त गन्धर्व्वा वादित्रं सुमनोहरं। जगुश्चाप्सरसो राज्ञो यशः सम्बद्धमेव च।
सिद्धाश्च सुमुचुर्व्वाचः साधु साध्विति भारत। ववौ च सुरभिर्व्वायुः पुण्यगन्धो मृदुः सुखः।
व्यराजंश्च दिशः सर्व्वा नभो वैदूर्य्यसन्निभं। अत्यद्भुतानि ते दृष्ट्वा वासुदेवपुरोगमाः। २४४५
दुर्य्योधनस्य पूजान्तु दृष्ट्वा व्रीडामुपागमन्। हताश्चाधर्म्मतः श्रुत्वा शोकार्त्ताः शुशुचुर्हि ते।
भीष्मं द्रोणं तथा कर्णं भूरिश्रवसमेव च। तांस्तु चिन्तापरान् दृष्ट्वा पाण्डवान् दीनचेतसः।
प्रोवाचेदं वचः कृष्णो मेघदुन्दुभिनिस्वनः। नैष शक्योऽतिशीघ्रास्त्रस्ते च सर्व्वे महारथाः।
ऋजुयुद्धेन विक्रान्ता हन्तुं युष्माभिराहवे। नैष शक्यः कदाचित्तु हन्तुं धर्म्मेण पार्थिवः।
ते वा भीष्ममुखाः सर्व्वे महेष्वासा महारथाः। मयाऽनेकैरुपायैस्तु मायायोगेन चासकृत्। २४५४
हतास्ते सर्व्व एवाजौ भवतां हितमिच्छता। यदि नैवंविधं जातु कुर्य्यां जिह्ममहं रणे।
कुतो वो विजयो भूयः कुतो राज्यं कुतो धनं। ते हि सर्व्वे महात्मानश्चत्वारोऽतिरथा भुवि।
न शक्या धर्म्मतो हन्तुं लोकपालैरपि स्वयं। तथैवायं गदापाणिर्धार्त्तराष्ट्रो गतक्लमः।